

Rapport for

Bærekraftig forretningspraksis 2021

for FELLESKJØPET ROGALAND AGDER SA

□

Til lesere av rapporten

Næringslivet har stor påvirkning på mennesker, samfunn og miljø og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor også en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål. Alle selskaper, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning samt rette opp skade for mennesker, samfunn og miljø – såkalte aktsomhetsvurderinger (due diligence). Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner. Større virksomheter er fra og med 1.juli 2022, gjennom åpenhetsloven, lovpålagt å utføre dette arbeidet og vise åpenhet om det ved å rapportere offentlig om arbeidet.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å jobbe med aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis. Til grunn for dette arbeidet ligger Etisk handel Norges prinsipper (vår code of conduct), som dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd.

Malen for medlemsrapporten er utformet for at virksomheten skal vise åpenhet om sitt arbeid med ansvarlig næringsliv og bærekraftig forretningspraksis, som beskrevet i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. I rapporteringen skal det inngå hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger og beskrive hvilke utfordringer virksomheten står overfor, hvilke tiltak som gjennomføres for å håndtere utfordringene samt fremdrift og resultater. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

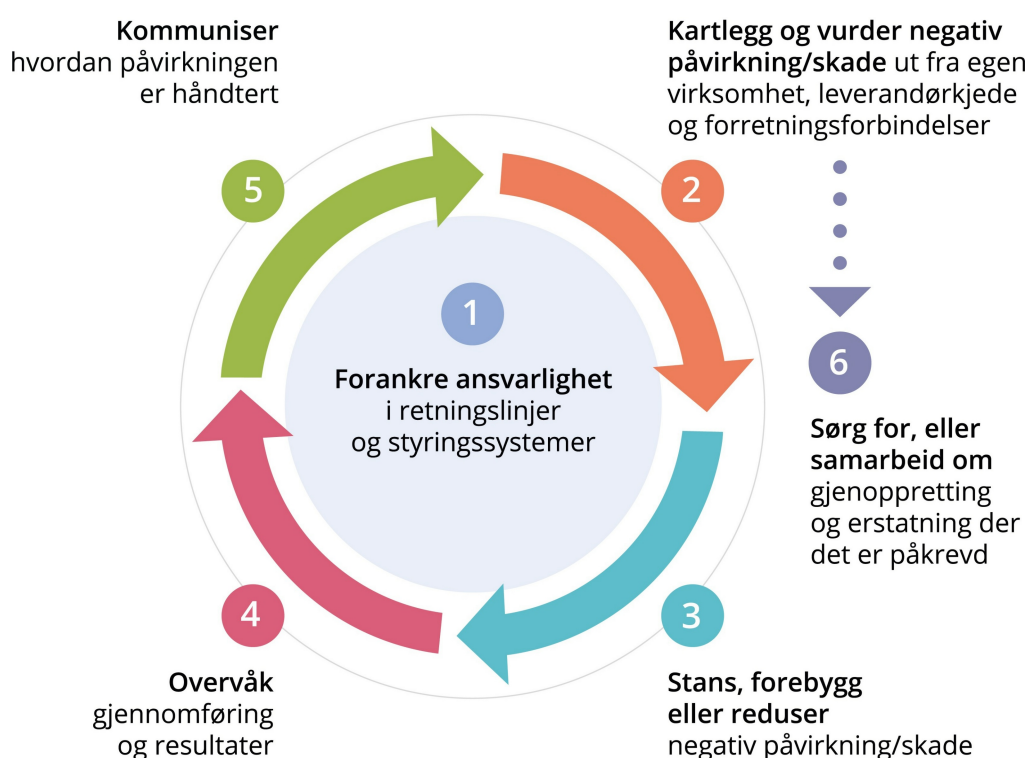
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

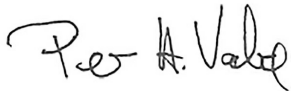
Forord av daglig leder

Felleskjøpet Rogaland Agder er en samvirkebedrift som er tuftet på respekt for demokratiske verdier og en ansvarlig forvaltning av våre naturressurser. Disse verdiene harmonerer med internasjonale standarder for sosialt ansvar, miljømessig bærekraft og etiske handlinger. Bedriften har egne etiske retningslinjer for våre leverandører. Det betyr av stiller oss bak FN sine 17 bærekraftsmål.

Vi vil møte krav til omstilling i forhold til klimautfordringen offensivt, med tiltak internt i bedriften. Samtidig vil vi være med å utvikle og tilby løsninger på samme utfordring for våre medlemmer på gardsnivå.

Våre innkjøp er basert på bærekraft i et globalt perspektiv hvor også klima står i fokus. Vi vil fortsette å utvikle og selge nye konsepter som bidrar til å redusere landbrukets klimagassutslipp. Vi vil i tillegg sette oss årlige mål som bidrar til redusert klimagassutslipp i egen drift. Vi ser muligheter for verdiskapning med en mer effektiv og bærekraftig utnyttelse av fornybare biologiske ressurser på en mer klimavennlig måte. Våren 2020 gikk vi inn som eier i Jæren Biopark AS, et selskap som har som mål å etablere et større biogass anlegg i vårt markedsområde. Selskapet vil være viktig for å kunne ta ned klimagassutslipp fra landbruket. Fra 2018 har selskapet laget eget klima regnskap for selskapet og målet her er å ivareta målene i Paris – avtalen. Våren 2021 besluttet styret selskapet å stille seg bak alle FN sine 17 bærekraftsmål.

Vi tenker verdikjede, «det vi putter i føret» har innvirkning på måltidet på bordet. Som totalleverandør til landbruket leverer vi varer og tjenester til svært mange av prosessene fra jord til bord. Vi engasjerte oss tidlig i MUL-import og ønsker å utvikle denne handelen videre og være en aktiv og ledende aktør i dette markedet. Det betyr at vi må svare ut alle FN sine 17 bærekraftsmål i dette arbeidet.

Per Harald Vabø
Administrerende direktør

Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om bedriften

Navn på bedriften

FELLESKJØPET ROGALAND AGDER SA

Adresse hovedkontor

Postboks 208 Sentrum

Viktigste merker, produkter og tjenester

Produkter til landbruk, hjem og hage.

Beskrivelse av bedriftens struktur

Felleskjøpet Rogaland Agder (FKRA) er en samvirkebedrift eid av 8000 bønder og dekker området fra Hardangerfjorden i nord og til og med Agder i sør/øst.

FKRA er en spydspiss i utviklingen av landbruket, og en klar markedsleder på flere av våre forretningsområder. Vi produserer og selger kraftfôr, gjødsel og såvarer. Vårt produksjonsanlegg er Norges største kraftfôrfabrikk, lokalisert i Stavanger. I vårt markedsområde har vi også 21 BondeKompaniet butikker, 5 verksted, 3 regionale Fagsenter, og et stort mobilt serviceapparat. Vår nettbutikk bondekompaniet.no retter seg både mot privatkunder og den profesjonelle bonden.

Vi er inndelt i divisjoner med hvert sitt forretningsområde, Produksjonsdivisjonen, Maskindivisjonen, Landbruksdivisjonen, Innkjøpsdivisjonen, Forretningsutvikling og Stab/økonomi. Hver divisjonsdirektør er med i selskapets ledergruppe. Det er direktør for Innkjøpsdivisjonen som har det overordnede ansvaret for arbeidet med aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis i ledergruppa. For å sikre arbeidet på tvers av selskapet er det satt ned en gruppe med en ansvarlig fra hver av divisjonene Innkjøp, Maskin og Produksjon, denne gruppen ledes fra Innkjøpsdivisjonen.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

3 055 000 000

Antall ansatte

395

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Renate Brynhildsen, Seniorkonsulent Innkjøp Logistikk/Keilih Nyback Hagen, Direktør Innkjøp optimering

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

keilih.nyback@fkra.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Bedriften har flere driftsområder der kraftfôrproduksjon er den største.

Innsatsfaktorene til kraftfôrproduksjon spenner fra korn fra lokale produsenter til avanserte tilsetningsstoff fra ledende produsenter. I mellom dette spennet bruker vi også meglere og andre mellommenn. Bedriften legger stor vekt på å ha gode relasjoner med sine leverandører og følgelig er det stor stabilitet i leverandørkjedene og dermed tillit og åpenhet.

Maskindivisjonen handler både fra nasjonale og internasjonale aktører, og det er stort spenn i leverandørene. Det meste av varene leveres direkte til butikker og fagsentre via grossister eller andre leverandører, men materiell til større produkter leveres direkte til aktuell lokasjon.

Det finnes også et sentrallager i Stavanger hvor vi tar inn varer som vi importerer selv. Dette er i stor grad innredning og rekvisita til fjør. Disse varene kommer hovedsakelig fra England og Tyskland. Vi har fokus på langsiktige relasjoner med våre leverandører, derfor er det lite endringer over tid.

Vi følger interne prosesser i styringssystemet kontinuerlig, og har egne etiske retningslinjer som våre leverandører signerer ved etablering av nye avtaler.

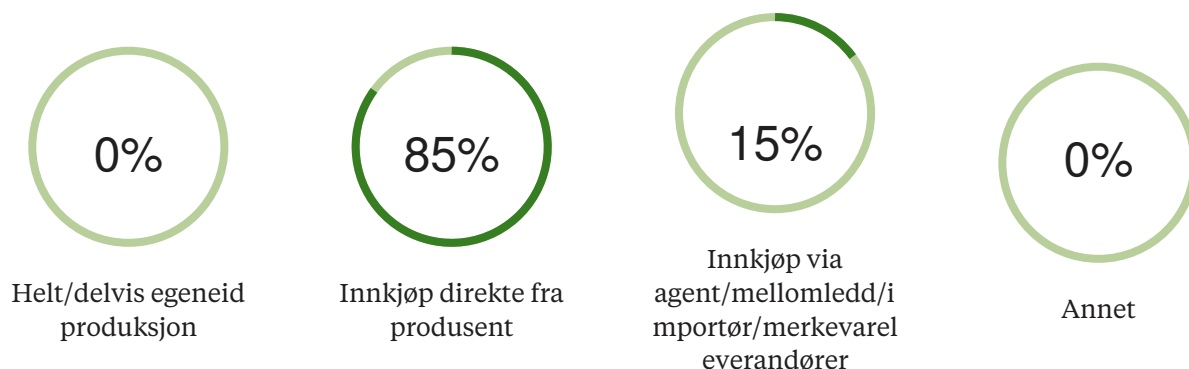
Antall leverandører som bedriften har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

527

Kommentar til antall leverandører

527 er det antallet leverandører som har fakturert FKRA for varer og tjenester i 2021. Av disse har vi sendt egenvurderingsskjema til 24 leverandører i arbeidet med aktsomhetsvurdering og oppfølging.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Denne informasjonen om leverandørforhold er ut fra informasjon vi har mottatt fra leverandørs egenvurdering.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Danmark :	1
Nederland :	1
Ungarn :	1
Storbritannia :	1
Norge :	1

Disse landene er hentet fra informasjon vi har mottatt fra leverandørs egenvurdering

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som bedriften har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på.

Antall arbeidere

1 299

Antall produsenter dette er basert på

5

Antall arbeidere per produsent (kalkulert snitt)

260

Kommentar til antall arbeidere

Antall arbeidere og produsenter dette er basert på er hentet fra egenvurderingsskjema som ble sendt ut til utvalgte leverandører i arbeidet med aktsomhetsvurderinger for 2021.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer og geografi

Alphasoy	Danmark
Solsikkemel	Ungarn

Disse råvarene er også hentet fra undersøkelsen vi gjorde i sammenheng med aktsomhetsvurderinger.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

MÅL OG FREMDRIFT I RAPPORTERINGSÅRET

1

Mål: Revidere internkurs på etikk og bærekraft for nyansatte

Status: Fullført

2

Mål: Utarbeide internkurs for innkjøpere og ansatte med bærekraftsansvar

Status: Fullført

3

Mål: Opprette prosedyre for bærekraftsarbeid

Status: Fullført

4

Mål: Gjennomføre aktsomhetsvurdering av utvalgte leverandører, sende ut egenvurderingsskjema og starte arbeidet med oppfølging. For selve oppfølgingen er målet å ferdigstille innen juni 2022

Status: Oppgaver med mål om ferdigstillelse i 2021 er fullført.
Oppfølging er påbegynt men ikke fullført, mål om ferdigstillelse i juni 2022

5

Mål: Redusere papirfaktura, selge inn elektroniske faktura til kundene, % andel 2020 fra 84 % til 86 % i 2021.

Status: Oppnådd
380 nye kunder på e-faktura

6

Mål: Synliggjøre FKRA sin rolle for økt bærekraft og klimavennlig matproduksjon ved publisering av artikler og annonser som framhever; (i) bærekraft, (ii) klimaeffekt, (iii) FKRA's rolle i matproduksjonen, (iv) aktuelle leverandørers rolle og (v) aktuelle kunders rolle.

Status: Publisert til sammen 27 artikler og 52 annonser i ulike kanaler
(Vårt Felleskjøp, fkra.no, bondekompaniet.no, Bondevennen, ulike landbruksstidskrift, medlemsblad og lokalaviser)

7

Mål: Utvikle og ta i bruk metoder, utstyr og teknologi som sørger for lavest mulig ressursbruk.

Status : 1. Installert ny pakkelinje småsekk, som gir besparelse på vedlikehold, emballasje, og personalbruk.
2. Digitalisering av utgående logistikk, som har gitt; spart personalkostnad, spart ventetid bilpark og spart papir-/printerkostnad.

8

Mål : For palmebaserte og soyabaserte produkter skal vi kun benytte sertifiserte produkter.

I 2021 oppnådde vi målet.

Status : Uansett om målsetning oppnås, vil det alltid jobbes for dette målet, og at vi skal bidra med det vi kan for bærekraftig produksjon.

9

Mål : Identifisere innkjøper på alle leverandører i MD

100% - Fullført

Status : Uansett om målsetning oppnås, vil det alltid jobbes for dette målet

10

Mål : Produksjonsdivisjon (produksjon av kraftfôr) Redusere total energiforbruk med 1,3%. Hvor mål for strømforbruk var reduksjon på 1,1% og reduksjon av gassproduksjon med 1,4%

Reduksjon av strømforbruk - mål oppnådd - 5,1% reduksjon

Status : Reduksjon av gassforbruk - mål ikke oppnådd - resultat 8% økning

Total reduksjon av energiforbruk - mål ikke oppnådd - resultat 1,9% økning

11

Mål : Redusere svinn fra 2,78% til 2,5%

Status : Resultat 2,28% - mål oppnådd

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Gjennomføre internkurs for innkjøpere og ansatte med bærekraftsansvar første halvår

2

Følge opp resterende leverandører fra egenvurdering gjennomført høsten 2021

3

Gjennomføre aktsomhetsvurdering, sende ut egenvurderingsskjema og starte arbeidet med å følge opp utvalgte leverandører.

4

Vurdere verktøy for risikovurdering fra eksterne tilbydere

5

Synliggjøre FKRA sin rolle for økt bærekraft og klimavennlig matproduksjon ved publisering av artikler og annonser som framhever; (i) bærekraft, (ii) klimaeffekt, (iii) FKRAAs rolle i matproduksjonen, (iv) aktuelle leverandørers rolle og (v) aktuelle kunders rolle.

6

Videreutvikle og ta i bruk metoder, utstyr og teknologi som sørger for lavest mulig ressursbruk.

7

Bidra til god dyrehelse i utviklingen av fôr og bidra til å redusere utslipp og forurensning

8

For palmebaserte og soyabaserte produkter skal vi kun benytte sertifiserte produkter.

9

Registret innkjøper per leverandør - mål 100 % i hele FKRA

10

Redusere energiforbruk - mål 1% reduksjon

11

Registrere Code of conduct status til våre leverandører i forretningssystem.

12

Øke andel småmaskiner som selges med batteridrift og redusere salg av småmaskiner med bensindrift

13

Øke fokus på plasthåndtering i landbruket

14

Øke fokus på aktsomhetsvurdering mot butikkvarer i tillegg til råvarer for kraftfôr

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer* og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://www.fkra.no/side/om-oss/etisk-handel>

1.A.2 Hva sier bedriften offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø?

Medlemskapet innebærer at vi har forpliktet oss til å arbeide for kontinuerlig forbedring av arbeids- og miljøforhold i tråd med grunnleggende ILO-standarder og FN-konvensjoner.

Vi forutsetter at våre leverandører setter seg inn i retningslinjene, er ærlig i sin tilbakemelding og åpen for å samarbeide om forbedringer der minimumsstandardene ikke er oppfylt.

Vi er overbevist om at samarbeid mellom selskaper som har et aktivt og målrettet arbeid for samfunnsansvar, vil oppnå det beste resultatet både for våre eiere og for det samfunnet vi er en del av.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Policy for egen virksomhet er utviklet av ledergruppen, inkludert bærekraftsansvarlig.

Det er gjort en kartlegging i hver divisjon på hvilke fokusområder det skal arbeides med. Avgjørelsen på fokusområder er med bakgrunn i arbeidsområde og hvilken påvirkningskraft man har. Dette arbeidet er organisert i matrisestruktur.

Policyen er så godkjent av styret.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i bedriften, og hvorfor?

Direktør Innkjøp Optimering er den som har det overordnede ansvaret i ledergruppa i selskapet. Det er opprettet en gruppe med representanter fra de divisjonen hvor det er vesentlige innkjøp. Per i dag så er det Seniorkonsulent innkjøp optimering som er gitt rollen som bærekraftsansvarlig FKRA og leder arbeidet i gruppa og som er ansvarlig for rapportering. Resten av gruppa består av de som er gitt rollen bærekraftsansvarlig i egen divisjon. Det er denne gruppen som gjennomfører aktsomhetsvurderinger i samarbeid med ansvarlig innkjøper for leverandørene. På denne måten får vi en helhetlig arbeidsprosess på tvers av divisjonene, i tillegg til at innkjøper er involvert i arbeidet og får støtte fra de bærekraftsansvarlige.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse, arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Alle nye ansatte må gjennomføre internkurs, Etikk og bærekraft i FKRA - Hvorfor bry seg? Dette kurset tar bl.a. for seg hva en bærekraftig forretningsmodell er, knytningen til FNs 17 bærekraftsmål, etikk og bærekraft i FKRA som en del av strategiplanen, hvordan arbeidet med aktsomhetsvurderinger foregår med henvisning til våre etiske retningslinjer og prosedyrer og vårt medlemskap i EHN og våre forpliktelser.

For ansatte som har rolle som innkjøper og/eller bærekraftsansvarlig i egen divisjon er det også utarbeidet et utdypende kurs, Etikk og bærekraft i FKRA - Viktigheten av bærekraftig forretningspraksis. Dette kurset går mer i dybden og tar for seg bl.a. dimensjonene i bærekraftig utvikling, forpliktelser med henvisning til prinsipperklæring og vedtekter i EHN, beskrivelse av Factlines og det arbeidet som gjøres gjennom deres portal, viktigheten av å ha fokus på etikk og bærekraft, hva aktsomhetsvurdering er og hvordan gjennomføres, henvisning til åpenhetsloven, og hvordan arbeidet gjennomføres i FKRA med henvisning til handlingsplaner og prosedyrer.

Alle som har arbeidsoppgaver knyttet til bærekraftsarbeid i bedriften har dette med i sin stillingsinstruks. Innhold varierer etter omfang.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

I tillegg til interne kurs tilbys alle relevante ansatte å ta eksterne kurs. Til nå har dette vært kurs gjennomført av EHN og Factlines.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Bærekraftig forretningspraksis er en del av FKRA's strategiplan. Det er strategiplan 2019-2022 som er gjeldende for inneværende år. I 2022 vil arbeidet med ny strategiplan for perioden 2023-2027 starte opp, og arbeidet med bærekraftig forretningspraksis vil få et enda større fokus.

Det er for perioden 2020-2022 utarbeidet en handlingsplan for SMARTE-mål vi ønsker å oppnå før ny strategiperiode.

I tillegg har vi en egen handlingsplan for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger.

Hver divisjon har tre rapporteringsformer knyttet til overordnet strategiplan: -Tiltak til strategiplan, TPM (LEAN forbedringsarbeid) og nøkkeltall. Aktiviteter knyttet til disse rapporteringsformene blir oppdatert årlig. I tillegg har hver divisjon en egen handlingsplan. Bærekraft, etikk og klima er en del av FKRA's hovedmål 1 : " Vi skal bidra til en bærekraftig og klimavennlig matproduksjon i et globalt perspektiv". Gjennom rapporteringsformene skal det være oversikt på hvilke aktiviteter og delmål som støtter opp under hovedmål 1.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Etikk og bærekraft er jevnlig på agendaen ved styremøter og i møter for ledelsen. Det er et spesielt fokus på klima og miljø, der det jobbes mot en sirkulær prosess for å redusere utslipp i hele leveringskjeden.

Det er et strategisk valg å igangsette en prosess der man ser på investeringer som bidrar til reduksjon av utslipp og reduserer energiforbruket fremfor å kjøpe klimakvoter.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningspartnere, spesielt i leverandørkjeden?

Lenke til side der retningslinjer er offentliggjort på norsk, fransk og engelsk: <https://www.fkra.no/side/om-oss/etisk-handel>

Våre retningslinjer er sendt ut til våre leverandører. I alle møter med leverandører og forretningspartnere skal ansvarlighet og bærekraft være et fast tema. I tillegg så er dette et punkt i alle våre avtaler, og våre etiske retningslinjer legges ved inngåtte avtaler.

Indikator

Andel av bedriftens leverandører som har akseptert retningslinjer for leverandører

Våre etiske retningslinjer er forelagt/tilsendt våre leverandører ved kontraktsinngåelse. Men leverandører som har akseptert FKRA sine etiske retningslinjer for innkjøp er ikke registrert i forretningssystemet. I tillegg har vi leverandører som ikke er villige til å signere våre etiske retningslinjer, dette godtar vi så lenge de har tilsvarende eller mer utfyllende egne retningslinjer. Vi har dessverre ikke kommet i mål med arbeidet om å få dette registrert i styringssystemet, og har derfor ingen tall for å kunne dokumentere antall per nå.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

2021 har vært preget av omorganisering, med overføring av ansvar og intern opplæring. Dette har påvirket og forsinket arbeidet med aktsomhetsvurderinger, oppfølging av leverandører og tilpassinger i styringssystem. Men det er gjort et godt stykke arbeid, som har bidratt til å tydeliggjøre den enkeltes ansvar internt.

I arbeidet med aktsomhetsvurderinger opplever vi problemer med manglende tilbakemeldinger fra enkelte leverandører. Det er krevende med purringer og oppfølging. Ikke alle ser ut til å kunne dokumentere arbeidet de sier de gjør. Erfaringen vi har gjort oss med dette har resultert i at vi velger ut færre leverandører vi gjennomfører egenvurdering og oppfølging mot per år, for å sikre kvalitet i arbeidet.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Miljøpåvirkning	Miljø Energi	Norge
Forbruk og produksjon	Miljø Utslipp Drivhusgasser	Norge
Sikre god dyrehelse	Dyrevelferd	Norge
Sikre anstendig arbeid og økonomisk vekst	Barnearbeid Helse, miljø og sikkerhet Lønn Miljø Korrupsjon	Globalt

For våre divisjoner som har ansvar for produksjon og salg er de prioriterte risikoene på et lokalt plan. Fokuset er å redusere energiforbruket, ha en klimavennlig produksjon, redusere risiko for forurensning, og fokus på hms for egne ansatte og kunder.

For divisjonene som har ansvar for innkjøp av varer globalt er de prioriterte risikoene fokusert på bærekraftig produksjon, HMS, korrupsjon, barnearbeid, dyrevelferd og miljø både globalt og på et lokalt plan. Vi erfarer også at vi er for små i global sammenheng til å ha sterk påvirkning. Vi har derfor valgt å være del av noe større og dermed bidra med påvirkning i samarbeid med andre. Vi har derfor valgt å være medlem i RSPO, og samarbeider med ACT på kjøp av sertifikater for å sikre at bl.a. palme-produkter kommer fra sertifiserte produksjonsanlegg som ivaretar regnskog, har trygge arbeidsforhold og ikke er korrupte.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv kort virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og vis til hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. Beskriv hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med. Beskriv videre også om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Risikovurdering av leverandører blir gjort med et verktøy som henter data fra internasjonale indekser. Tidligere år er utvalget av leverandører til oppfølging valgt etter risiko land/produkt. Omfanget av utvalget ble for ambisiøst med tanke på å klare å følge opp. Derfor valgte vi i 2021 å følge opp leverandører som ikke har gitt tilbakemeldinger i egenvurderingsskjema tidligere år, nye leverandører og leverandører vi har høy omsetning hos.

Indikator

Antall leverandører som har fått tilsendt egenvurderingsskjema

2021: 24

2020: 91

Av de 24 som mottok spørreskjema i 2021 blir alle fulgt opp uavhengig av om de har besvar eller ikke. De som har besvart får oppfølging iht. de svarene de har gitt. Oppfølgingen er tilpasset til om de har en høy score eller ikke. Her er to eksempler på spørsmål i vår oppfølging. Eks. 1. Begrunnelse for hvorfor deres risikovurdering av Kina avviker i forhold til internasjonale standarder. Eks. 2. Etterspurt dokumentasjon på kjedeinnsikt. De som ikke har besvart har fått oppfølging der vi spør hvorfor de ikke har fullført og om vi kan bistå med noe.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert.

Vi har ikke identifisert negativ påvirkning eller skade for mennesker, samfunn og miljø i egen virksomhet, men er klar over problematikken rundt særlig produkter som kommer fra soya og palmekjerner og har valgt å utelukkende bruke sertifiserte produkter og har et bevisst forhold til dette. FKRA arbeider for å redusere avhengigheten av soya som proteinkilde.

FKRA fører miljøregnskap som forsøker å ta opp CO2-problematikken.

Vi har også fokus på etikk og bærekraft innen transport. Det er kun godkjente transportører som kan benyttes. Vi har tatt i bruk verktøyet TIMP for å følge opp transportører og ivareta vår informasjons- og påseplikt, og kontrollere at transportvirksomhetens arbeidstakere minst har de lønns- og arbeidsvilkår som følger av allmenngjøringsforskriften. Og vi er medlem av Trygg Trailer prosjektet som ivaretar kontroll av kjøretøy iht. sikkerhetskrav til dekk og aksling. Vi har et samarbeid med transportører for å finne transportmetoder for å redusere utslipp fra transport, eks. bruk av tog og båt der det er mulig.

Det gjøres tiltak i produksjon for å redusere energiforbruk, både elektrisk og gass.

Fôr optimeres for å ivareta dyrehelse, i tillegg til å redusere bruk av knappe ressurser som fosfor, og for å redusere utslipp fra husdyrproduksjon.

Kontinuerlig dialog med leverandører for å forbedre produkter og gjøre disse mer vennlige mot miljøet. Større fokus på batteriprodukter, samt mer effektive motorer som bruker fossilt brennstoff.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø

Prioritert negativ påvirkning/skade	Miljøpåvirkning
Overordnet mål :	
Status :	
Mål i rapporteringsåret :	1.Redusere energiforbruk med 1% i kraftfôrproduksjonen 2.Redusere bruken av plast til kraftfôrsekker 3. Redusere salg av produkt/redskaper/småmaskiner som benytter fossilt brennstoff 4. Utrede alternative logistikkruter for å redusere utslipp fra transport

Utforte tiltak og begrunnelse :

- 1.Effektivisering av produksjonsanlegg for å redusere kraftforbruk per kg produsert kraftfôr. Fører miljøregnskap
2. Nytt sekkeanlegg for kraftfôr er installert. Redusert emballasje bruk med 20%. Økt kapasitet med 30%
3. Valg av leverandører/produkter som selges med batteridrift
4. kontinuerlig dialog med transportører. Optimalisering av logistikk ved smarte innkjøp av varer som kan benytte samme transportfasiliteter

Prioritert negativ påvirkning/skade	Forbruk og produksjon
Overordnet mål :	Redusere fosforinnhold i gjødsel og redusere metanutslipp fra drøvtyggere
Status :	Pågående arbeid
Mål i rapporteringsåret :	Finne tilsetninger og sammensetninger som gir bedre utnyttelse av råvare/fôr for å redusere utslipp fra husdyrnæringa.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Redusere fosfor-innhold i kraftfôr for å redusere fosfor i gjødsel
 Agolin, eteriske oljer som tilsettes drøvtyggerfôr, skal redusere metanproduksjon i vomma. Redusere drivhusgasser knyttet til landbruksproduksjon

Prioritert negativ påvirkning/skade	Sikre god dyrehelse
Overordnet mål :	Maksgrenser for antinæringsstoffer i kraftfôr
Status :	Påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	Sikre dyrevelferd ved kontroll av antinæringsstoffer i råvarer og kraftfôr

Utforte tiltak og begrunnelse :

Det er er identifisert antinæringsstoffer som kan ha negativ innvirkning på dyrevelferd gjennom sykdom, redusert næringsopptak og smakelighet av fôr. Utsatte råvarer begrenses i bruk og det blir gjort analyser av råvarer for å identifisere innhold av antinæringsstoffer.

I tillegg bruker vi en del tilsetningsstoffer som skal bidra positiv m.o.t dyrehelse, eks. på dette er syrer, immunstimulerende stoffer, gjær, melkesyrebakterier, mineraler av særlig god kvalitet

Prioritert negativ påvirkning/skade	Sikre anstendig arbeid og økonomisk vekst
Overordnet mål :	
Status :	
Mål i rapporteringsåret :	1.Sikre at vi som transportkjøper oppfyller vår opplysningsplikt, påse-plikt og informasjonsplikt ved kun benytte oss av godkjente transportører. Dette for å sikre minstelønn, lovlig kabotasje og rett til hvile/fri 2.Kun kjøpe sertifisert soya og palme-produkter (se Impact sheet vedlagt)

Utforte tiltak og begrunnelse :

Sammen med Transportkompetanse er det tatt i bruk et nytt verktøy som forenkler oppfølging av transportører

All kjøp av soyamel skal være sertifisert gjennom ProTerra

All kjøp av palmeolje skal være sertifisert gjennom RSPO

Tverrgående tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av miljø- og klimafotavtrykk

Vi har et samarbeid med transportører for å finne transportmetoder for å redusere utslipp fra transport, eks. bruk av tog og båt der det er mulig.

Det gjøres tiltak i produksjon for å redusere energiforbruk, både elektrisk og gass.

Fôr optimeres for å ivareta dyrehelse, i tillegg til å redusere bruk av knappe ressurser som fosfor, og for å redusere utslipp fra husdyrproduksjon.

Kontinuerlig dialog med leverandører for å forbedre produkter og gjøre disse mer vennlige mot miljøet. Større fokus på batteriprodukter, samt mer effektive motorer som bruker fossilt brennstoff.

3.B.2 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Det er et krav at våre leverandører må signere våre etiske retningslinjer eller ha egne retningslinjer som er tilsvarende våre eller mer utfyllende. Leverandør må være villig til å gå i dialog med oss i arbeidet med etikk og bærekraft. Leverandører hvor vi oppdager avvik og/eller de ikke er villige til å gå i dialog for å rette opp avvik skal velges bort.

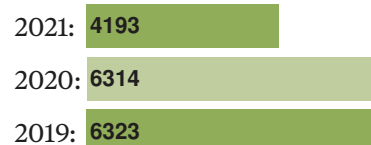
3.B.3 Valg av produkter og sertifiseringer

Vi har spesielt fokus på sertifiseringer når det kommer til palme- og soyabaserte produkter. For 2021 har vi gjennom ACT kjøpt 3721 sertifikater på palmeolje, og 4193 sertifikater på palmekjerneexpellers. Alle sertifikater skal være Independent Smallholders Certificates.

Når det kommer til soya har vi et samarbeid med Denofa. Arbeidet her baserer seg på Accountability Framework, som er en metode for å oppnå en leveringskjede som beskytter skog og andre naturlige økosystemer, og har fokus på menneskerettigheter.

Indikator

Kjøp av Palm-Trace opprinnelsessertifikat for bærekraftig produsert palmekjerneexpeller

100% av innkjøp skal ha sertifikat.

3.B.4 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

I tilbakemelding fra våre leverandører i 2021 har alle bekreftet at det er rett til fri fagorganisering. Det er derfor ikke igangsatt tiltak fra vår side innværende år. Men det er et punkt som vil være fast i utsendelse av egenvurderingsskjema.

3.B.5 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Vi har interne kurs for egne ansatte.

Alle nyansatte må gjennomføre kurset "Etikk og bærekraft i FKRA - Hvorfor bry seg?". Dette er også tilgjengelig for alle ansatte som ønsker en oppfriskning.

For ansatte med bærekraftsansvar og innkjøp i sin stillingsinnstruks er det utarbeidet et utvidet kurs "Etikk og bærekraft i FKRA - viktigheten av bærekraftig forretningspraksis". I tillegg tilbys det kurs fra eksterne tilbydere for å sikre oppdatert kompetanse.

Det har også vært gjennomført møte med leverandør av soya for informasjon og diskusjon på tema miljø, korrupsjon, arbeidsvilkår og tiltak for å sikre god HMS og forhindre hugst av regnskog.

3.B.6 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø.

Vi har opprettet en gruppe, CSR Transport, med medlemmer på tvers av konsernet. I samarbeid jobbes det med å sikre at kun godkjente transportører blir benyttet, at krav i allmenngjøringsforskriften opprettholdes, og at vi som selskap ikke bidrar til ulovlig kabotasje. Til oppfølging har vi tatt i bruk verktøyet TIMP. Og vi opprettholder medlemskapet i Trygg Trailer prosjektet til Statens vegvesen for å bidra til sikkerhet på vei, med kontroll av materiell og utrustning, og informasjon til sjåfører om rettigheter og plikter ved kjøring i Norge.

Vi fører også miljøregnskap, vi benytter mal fra DNV. Dette er delt inn i tre scopes, der scope 1 og 2 er påkrevd, mens scope 3 er valgfritt.

Scope 1 omfatter direkte utslipp fra kilder eid av eller kontrollert av FKRA, vi beregner her utslipp fra fabrikk og egne kjøretøy.

Scope 2 omfatter indirekte utslipp fra produksjon av innkjøpt elektrisk kraft eller varme, dette gjelder da både elektrisitet og gass vi bruker i vår drift til produksjon og varme.

I tillegg har vi tatt med utslipp fra innleide bulk biler, da det er så stor del av virksomheten, og flyreiser i regi av bedriften i scope 3.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis

Det overordnede ansvaret for å overvåke effekt og tiltak er lagt til arbeidsgruppen for bærekraft. Dette gjøres i samarbeid med innkjøper/kontaktsansvarlig for leverandør. Arbeidsverktøyet er en kombinasjon av Factlines, Excel og styringssystemet.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Vi arbeider for at alle våre tiltak skal fungere etter sin hensikt og bidra til redusert negativ påvirkning.

I vårt arbeid med optimering av fôr for bedre dyrehelse og reduksjon av utslipp benytter vi tilsetningsstoffer med dokumentert virkning.

Klimarapporten vi fører dokumenter energiforbruk og utslipp. Datagrunnlaget viser oss om tiltak vi igangsetter har virkning og hvilke områder vi bør ha fokus på.

Ved å være del av noe større, medlem av RSPO, kjøpe sertifikater gjennom ACT, hvor det rapporteres på arbeidet, viser oss at det har en hensikt.

Vi har også sett at arbeidet i gruppen CSR Transport har gitt effekt. Ved å stille krav og følge opp transportørene oppdager vi avvik der transportører ikke følger kravene, og vi kan igangsette tiltak.

Ved å bruke tid på denne rapporten viser at vi bruker tid og ressurser på å dokumentere arbeidet som gjøres.

A woman with dark hair tied back, wearing a light blue button-down shirt and a brown leather apron, is looking down at a stove in a kitchen. The background is blurred, showing kitchen fixtures and a window.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheter skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere bedriftens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Vi kommuniserer til våre kunder gjennom artikler og annonser på trykte og sosiale medier, og har årlige tallfestede mål om antall publiseringer tilknyttet ulike aspekt av bærekraft.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Det er særlig gjennom vårt kundemagasin «Vårt Felleskjøp», som har et opplag på 10 000, at vi kommuniserer til offentligheten om hvordan vi og våre leverandører jobber systematisk med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning. De aller fleste artikler som blir trykt i kundemagasinet blir også publisert digitalt via vår Facebookkonto, som har nær 12.000 følgere.

Vi sender inn tallgrunnlag til bransjerapport "Bruk av PFAD - rapport for norsk kraftfôrindustri".

Vi deklarerer CO2-ekvivalenter på innleggseddel/deklarasjon på kraftfôr.

Vi rapporterer tallgrunnlag til klima-smart landbruk til bruk i klimakalkulator. Klimakalkulatoren er et digitalt verktøy som gir bonden oversikt over utslipp, slik at bonden kan kartlegge eget utslipp og hvilke muligheter han har til forbedring.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker eller samfunn, håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal vi stanse denne aktiviteten, og vi vil forsøke å gjenopprette skaden. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.

Mot leverandør:

Er det avvik i sammenheng med aktsomhetsvurderinger er det bærekraftsgruppa som er ansvarlig for oppfølging i samråd med innkjøper. Dette arbeidet er underlagt prosedyre Bærekraft i FKRA.

Når det kommer til transport er det CSR Transport gruppa som har det overordnede ansvaret. Dette arbeidet er underlagt prosedyre Godkjenning av transportører.

I forhold til kunde:

FKRA har tydelig beskrevne rutiner for håndtering av alle typer reklamasjoner mot våre kunder. Med reklamasjon menes enhver henvendelse fra kunde som tviler på varens kvalitet. Alle slike henvendelser blir registrert i FKRA avvikssystem. Ansvarlig person for registrering av avvik er også ansvarlig for at avviket følges opp mot lukking. Alle reklamasjoner/klager fra bonde angående fôr, såvarer og gjødsel skal prioriteres foran annet arbeid fra konsulentenes side.

Som en generell regel skal bonden besøkes for å kartlegge forholdet best mulig, og dermed avdekke årsaken til reklamasjoner. En konsulent har ansvaret for hver enkelt sak utad mot kunden og får hjelp av andre personer internt etter behov. Dette kan gjelde spørsmål om levert kvantum, produksjonssvikt i besetningen, problemer med lukt/smak/teknisk kvalitet på kraftfôret, mulig feilleveranse (feil fôrslag), spireproblemer, m.m.

Skadeforebyggende tiltak skal gjennomføres dersom dette vurderes som nødvendig, for eksempel:

- stoppe fôring med mistenkt fôr
- vurdere veterinærbehandling
- vurdere tilskudd av vitaminer, mineraler
- bytting av fôr

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

6.B Tilgang til mekanismer for gjenoppretting

6.B.1 Beskriv hva selskapet gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Gjennom revisjoner stilles det spørsmål til arbeidsforhold, fagforening og avvikshåndtering. Vi går i dialog med våre leverandører, men der leverandør ikke er villig til å delta i dialog om forbedring, så er det lite påvirkning vi kan bidra med. Alternativet er da at vi ser etter andre leverandører som har samme policy som oss. Vi er en liten aktør, og har lite påvirkning i et globalt perspektiv. Vi er derfor blant annet medlem av RSPO og støtter opp om arbeidet med gjenoppretting organisasjonen gjør.

Kontaktinformasjon:

FELLESKJØPET ROGALAND AGDER SA

Renate Brynhildsen, Seniorkonsulent Innkjøp Logistikk/Keilih Nyback Hagen, Direktør Innkjøp optimering
keilih.nyback@fkra.no